

Ciutats Defensores dels Drets Humans

INDEX

Presentació	3
Entitats participants	4
Altres municipis i institucions participants	5
Els defensors i les defensores dels drets humans	6
Els defensors i les defensores participants	7
Recursos	20
Agenda	22

Editat per:

Ciutats Defensores dels Drets Humans

Coordinació de l'edició:

Ajuntament de Sant Boi de Llobregat amb la participació de: l'Institut de Drets Humans de Catalunya

Setembre de 2013

PRESENTACIÓ

La implicació de les ciutats catalanes en la defensa i promoció dels Drets Humans té una llarga trajectòria que s'ha anat desenvolupant tant en actuacions de cara a la pròpia ciutadania local com les realitzades internacionalment. En el primer aspecte destaca l'adhesió de més de 147 municipis a la Carta Europea de Salvaguarda dels Drets Humans a la Ciutat, la qual recull els drets fonamentals de la població de les ciutats i els principis bàsics que han de regir la vida a les ciutats perquè s'hi respectin i fomentin els Drets Humans de tota la ciutadania.

Pel que fa a la defensa i promoció dels Drets Humans de forma global, els municipis catalans tenen una dilatada experiència que va des de la incidència política (amb l'aprovació de mocions sobre temes referits a la defensa i promoció dels Drets Humans) a la sensibilització (mitjançant l'organització d'activitats diverses de denúncia de les violacions dels Drets Humans que es produeixen en totes les regions del món), passant per actuacions més específiques (com ara el finançament de projectes de cooperació al desenvolupament relacionats directament amb els Drets Humans o la col·laboració en programes d'acollida de defensors i defensores de Drets Humans en perill).

El Projecte

Ciutats Defensores dels Drets Humans és un projecte conjunt entre l'Ajuntament de Sant Boi de Llobregat, la Comissió Catalana d'Ajuda als Refugiats, l'Institut dels Drets Humans de Catalunya i amb la participació d'altres municipis catalans (Santa Coloma de Gramenet, El Prat de Llobregat, Sant Vicenç dels Horts, Castelldefels, Viladecans, Gavà, Sant Cugat del Vallès, Barberà del Vallès, Molins de Rei i Lliçà de Vall), i de l'Àrea Metropolitana de Barcelona, el Fons Català de Cooperació al Desenvolupament, Casa Amèrica de Catalunya i Transports Metropolitans de Barcelona que vol donar a conèixer la feina dels defensors i defensores dels Drets Humans, ajudant a conscienciar a la ciutadania de les poblacions participants sobre la necessitat d'integrar la defensa dels Drets Humans en la nostra tasca quotidiana.

Es tracta de l'organització de l'estada a Catalunya d'un grup de seis defensors i defensores dels Drets Humans durant un període de deu dies, per organitzar una sèrie d'activitats de diferent naturalesa (xerrades, trobades, reunions institucionals, visites a centres educatius,...) que serviran per donar a conèixer la tasca d'aquestes persones i la importància de donar-los suport.

Més informació: ciutatsdefensoresdretshumans.wordpress.com

Objectiu general:

Millorar el coneixement, la promoció i la defensa dels Drets Humans entre la ciutadania de les ciutats participants.

Objectius específics:

Donar a conèixer la tasca de diferents defensors i defensores de Drets Humans, ajudant d'aquesta manera a la seva protecció.

Visibilitzar la feina dels municipis participants com a ciutats defensores dels Drets Humans.

Ajudar a l'intercanvi d'experiències entre defensors i defensores de diferents llocs del món, identificant les similituds i diferències en la seva feina.

Donar a conèixer les arrels, la situació i els efectes dels conflictes que es viuen en els llocs de procedència dels defensors i defensores.

ENTITATS PARTICIPANTS

Comissió Catalana d'Ajuda al Refugiat (CCAR)

La Comissió Catalana d'Ajuda al Refugiat té com a objectius la defensa del dret d'asil i els drets de les persones refugiades, assumint també la defensa dels drets de les persones immigrants, alhora que treballen per afavorir els processos d'integració social de les persones refugiades i immigrants a Catalunya. Per assolir aquests objectius compten amb diferents programes que pretenen donar una resposta global i integral a les dificultats derivades del fet migratori, a les quals han de fer front les persones refugiades i immigrants. Aquesta tasca es desenvolupa a través de dues grans línies d'intervenció, igual d'important una que l'altra i interrelacionades: Atenció a les persones refugiades i immigrants a través dels programes socials, jurídics i ocupacionals; Defensa dels drets de les persones refugiades i immigrants a través de la incidència política i social i participació.

La CCAR va ser l'entitat gestora de l'acollida dels defensors i defensores de Drets Humans participants al Programa de Defensors i Defensores de Drets Humans que l'Oficina de Promoció de la Pau i els Drets Humans de la Generalitat de Catalunya va portar a terme dels anys 2009 al 2011.

Més informació: www.ccar.cat

L'Institut de Drets Humans de Catalunya

L'Institut de Drets Humans de Catalunya (IDHC) va néixer fa més de trenta anys a Barcelona al voltant d'un grup de persones amb un clar sentit reivindicatiu i de lluita pel progrés de les llibertats i de la democràcia en el món, de crida a la conjunció d'esforços individuals i col·lectius d'institucions públiques i privades, i a favor de l'expansió dels drets polítics, econòmics, socials i culturals per a totes les persones.

La finalitat de l'Institut de Drets Humans de Catalunya és l'estudi, la investigació, la divulgació, l'ensenyament i la promoció dels Drets Humans des d'una perspectiva interdisciplinària, amb l'objectiu, entre d'altres, de millorar la cooperació amb les persones, els pobles i els països en desenvolupament. Per fer possibles aquests objectius, l'Institut col·labora amb entitats i organitzacions públiques i privades que puguin facilitar la consecució d'aquests fins.

Específicament, l'Institut de Drets Humans de Catalunya ha participat en activitats directament vinculades amb la temàtica d'aquest projecte, com va ser la seva implicació al Programa de Defensors i Defensores de Drets Humans que l'Oficina de Promoció de la Pau i els Drets Humans de la Generalitat de Catalunya va portar a terme els anys 2009 al 2011.

Més informació: www.idhc.org

Ajuntament de Sant Boi de Llobregat

El compromís de Sant Boi amb els Drets Humans s'ha vingut desenvolupant en multitud d'activitats d'educació i formació per a la solidaritat, ja sigui adreçades al món escolar (primària i secundària) com a la ciutadania en general. A més, l'Ajuntament ha estat pioner en la realització de dues auditories externes i independents de Drets Humans (2003 i 2009), els resultats de les quals s'han traslladat a les polítiques públiques municipals.

Aquestes accions i activitats de promoció dels Drets Humans van tenir una fita important amb l'acolliment per part de la ciutat de la Doris Rivera Ríos, defensora de Drets Humans colombiana que va viure i conviure a Sant Boi entre agost 2010 i febrer 2011, en el marc del programa de defensors de Drets Humans impulsat en el seu moment per l'Oficina de Promoció de la Pau i els Drets Humans de la Generalitat de Catalunya. Aquesta experiència va permetre a la ciutadania conèixer de primera mà la realitat del conflicte colombià i la dificultat per exercir i dur a terme tasques de promoció i defensa del Drets Humans sobre el terreny.

Més informació: www.santboi.cat - www.barrejant.cat

CEA(R)
Comissió Catalana
d'Ajuda al Refugiat

Institut de Drets
Humans de Catalunya
www.idhc.org

AJUNTAMENT DE
SANT BOI DE LLOBREGAT

ALTRES MUNICIPIS I INSTITUCIONS PARTICIPANTS

Aquest projecte compta amb la participació d'altres ajuntaments i institucions que, des del seu àmbit d'actuació, treballen pels Drets Humans:

Santa Coloma de Gramenet	www.gramenet.cat	 Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet
El Prat de Llobregat	www.elprat.cat	Ajuntament del Prat de Llobregat
Sant Vicenç dels Horts	www.svh.cat	 AJUNTAMENT Sant Vicenç dels Horts
Castelldefels	www.castelldefels.cat	 Ajuntament de Castelldefels
Viladecans	www.aj-viladecans.es	AJUNTAMENT DE VILADECANS
Gavà	www.gavaciutat.cat	 Ajuntament de Gavà
Sant Cugat del Vallès	www.santcugat.cat	Ajuntament de SantCugat
Barberà del Vallès	www.bdv.es	 AJUNTAMENT DE BARBERÀ DEL VALLÈS
Lliçà de Vall	www.llissadevall.cat	 Ajuntament de Lliça de Vall
Molins de Rei	www.molinsderei.cat	 Ajuntament de Molins de Rei
Àrea Metropolitana de Barcelona	www.amb.cat	 Àrea Metropolitana de Barcelona
Fons Català de Cooperació al Desenvolupament	www.fonscatala.org	 FONS CATALÀ DE COOPERACIÓ AL DESENVOLUPAMENT
Casa Amèrica de Catalunya	www.americat.cat	 Casa Amèrica Catalunya
Transports Metropolitans de Barcelona	www.tmb.cat	 Transports Metropolitans de Barcelona

ELS DEFENSORS I LES DEFENSORES DELS DRETS HUMANS

Els defensors i les defensores dels Drets Humans són persones que, de manera individual o col·lectiva, treballen per promoure o protegir els Drets Humans, normalment a escala local o regional. El que els identifica com a “defensors/ores” és la finalitat de la seva tasca, per bé que la naturalesa de les seves activitats pot ser molt diversa: membres d'entitats no governamentals; treballadors/ores públics de l'àmbit de la justícia, les procuradories, defensories o similars; sindicalistes; membres del sector privat, d'organitzacions internacionals, professionals d'altres àmbits, etc.

La tasca dels defensors i les defensores pot consistir a reunir i difondre informació sobre violacions de Drets Humans, la realització d'activitats de mobilització de l'opinió pública, la capacitat o formació d'altres persones o sectors en temes de Drets Humans, el suport a les víctimes de violacions de Drets Humans, l'enfortiment dels mecanismes de rendició de comptes... És a dir, una varietat multidisciplinària de tasques que tenen com a característica comuna el compromís per ajudar als altres, compromís basat en les normes internacionals de Drets Humans i en els principis d'igualtat i no discriminació i en la dignitat humana. Un compromís que sovint comporta un risc per a la vida i la seguretat dels defensors i defensores i/o de les seves famílies, tant per part d'agents governamentals com per part d'altres actors (terratinents, paramilitars, “càrtels” de delinqüència organitzada, etc.).

Per tal de protegir la feina d'aquestes persones, l'any 1998 l'Organització de les Nacions Unides va adoptar la Declaració sobre el dret i el deure dels individus, els grups i les institucions de promoure i protegir els Drets Humans i les llibertats fonamentals universalment reconeguts (Res. 53/144, de 9 de desembre de 1998).

Més recentment, la resolució 60/161, de l'Assemblea General de les Nacions Unides, de 16 de desembre de 2005 demana, entre altres coses, que: “...Els estats adoptin totes les mesures necessàries, a nivell local i nacional, per garantir la protecció dels defensors dels Drets Humans, en particular en èpoques de conflicte i de manteniment de la pau”. És aquesta l'obligació que entomen els municipis participants amb el plantejament d'aquest projecte.

Com a mecanisme de garantia de la Declaració, l'ONU va decidir a l'any 2000 nomenar un representant especial sobre la qüestió dels defensors i les defensores dels Drets Humans, representant que en aquests moments és l'ugandesa Margaret Sekaggya i que realitza un informe anual sobre la situació dels defensors i defensores arreu del món.

Tots aquests òrgans i instruments internacionals s'han de veure reforçats, tal com diu la pròpia Declaració en els seus articles 14 i 15, per l'acció dels diferents poders públics estatals, que tenen l'obligació d'adoptar totes les mesures necessàries per promoure la comprensió per part de tota la seva ciutadania dels seus drets civils, polítics, econòmics, socials i culturals.

Els municipis participants en aquest projecte fa anys que contempnen els Drets Humans com l'eix vertebrador de les seves actuacions i planifiquen les seves polítiques públiques d'acord amb les diferents normes de Drets Humans que els afectin.

Completar aquestes polítiques, amb un projecte de promoció i sensibilització tan ambiciós com el que presentem, emmarca i dona sentit a tota l'acció de govern dels consistoris i és la seva principal justificació.

“Declaració sobre el dret i la responsabilitat dels individus, grups i òrgans de la societat de promoure i protegir els drets humans i les llibertats fonamentals reconeguts universalment” aprovada per l'Assemblea General de Nacions Unides l'any 1998

ARTICLE 1

“Tota persona té dret, individual o col·lectivament, a promoure la protecció i realització dels drets humans i les llibertats fonamentals en els plànols nacional i internacional i a esforçar-se per ells.”

ARTICLE 12

1) “Tota persona té dret, individual o col·lectivament, a participar en activitats pacífiques contra les violacions dels drets humans i les llibertats fonamentals.

2) “L'estat garantirà la protecció per les autoritats competents de tota persona, individual i col·lectivament, enfront de tota violència, amenaça, represàlia, discriminació, negativa de fet o de dret, pressió o qualsevol altra acció arbitrària resultant de l'exercici legítim dels drets esmentats a la present Declaració.”

ELS DEFENSORS I LES DEFENSORES PARTICIPANTS

Alma Masic

És la directora de l'Associació Iniciativa Juvenil pels Drets Humans (Youth International Human Rights), a Bòsnia i Herzegovina, des de fa més de cinc anys. Aquesta associació va ser creada l'any 2003 i té com a finalitat la protecció de les víctimes de violacions de Drets Humans, així com la promoció de la veritat sobre les guerres a l'ex Iugoslàvia.

De l'any 2000 al 2005 va ser membre del Consell Executiu de la Comissió per a la Veritat i la Reconciliació a Bòsnia i Herzegovina, iniciativa per a l'establiment de l'organització no governamental que s'ocuparà d'aquesta qüestió. Mitjançant la seva experiència personal i professional s'ha capacitat àmpliament sobre el desenvolupament de la societat civil i la democràcia a la regió dels Balcans.

Una de les principals estratègies de l'organització YIHR és la promoció de la justícia transicional i la reconciliació amb el passat. La justícia transicional és una modalitat de justícia relativament nova que apliquen societats que travessen un període de transició política per deixar enrere una dictadura o un conflicte armat i transitar cap a la democràcia. La YIHR promou la participació de joves per a la democratització de les seves societats, l'enfortiment de l'estat de dret i la promoció d'una cultura de la memòria en relació amb les atrocitats comeses en la zona entre el 1992 i 1995.

L'Alma Masic és reconeguda àmpliament als Balcans com una persona clau en matèria de justícia transicional i dels Drets

Humans. Ha treballat extensament en tots els països de l'ex Iugoslàvia, des dels Acords de Pau de Dayton, i té una àmplia experiència en grans avaluacions al sud-est d'Europa. Ha ocupat el càrrec de consellera de l'ajuda bilateral a l'ambaixada danesa de Sarajevo, i té molts anys d'experiència pràctica en execució, administració i gestió de programes de desenvolupament de la democràcia.

Actualment, entre altres activitats, també dóna classes als estudiants en el Programa Regional Europeu per a la Democràcia i els Drets Humans a la Universitat de Bolonya, sobre les mesures que els estats balcànics i les societats han tingut en el camí cap a la justícia transicional i la prevenció d'atrocitats.

El conflicte bèl·lic dels Balcans

Tres anys i mig de combats, 250.000 persones mortes, de les quals el 60% eren civils, el 83% de les quals va correspondre a població bòsnia; 25.000 persones desaparegudes, 1.800.000 desplaçades i refugiades (d'una població inicial de 4.400.000), més de 20.000 dones violades, uns 2 milions de mines escampades arbitràriament pel territori, i una infinitat de danys físics, psicològics i materials que es podrien haver evitat amb una detecció primerenca i una major coordinació per part d'alguns actors internacionals. Aquest és el resultat d'una guerra.

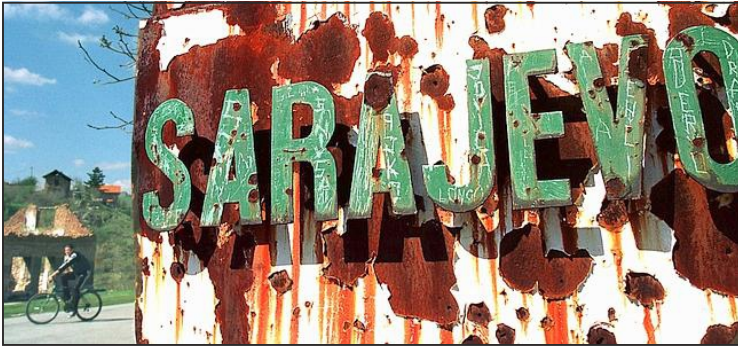
El conflicte va ser causat per una complexa combinació de factors polítics i religiosos: exaltació nacionalista, crisis polítiques, socials i de seguretat que van seguir al final de la guerra freda i la caiguda del comunisme a l'antiga Iugoslàvia. En desintegrar-se Iugoslàvia el 1991, amb la independència de Croàcia i Eslovènia, els líders nacionalistes serbobosnians es marquen com a objectiu principal que totes les persones sèrbies, disseminades per les diferents repúbliques que componien l'antiga Iugoslàvia, visquin en una Gran Sèrbia.

La guerra va tenir lloc a l'antiga República Bòsnia i Herzegovina, del 6 d'abril de 1992 al 14 de setembre de 1995.

Aquest conflicte armat és la conseqüència d'esdeveniments a la regió més enllà de l'antiga Iugoslàvia, i a causa de la implicació de països veïns, va crear un debat sobre si el conflicte va ser una guerra civil o una agressió. La població bosniana i la majoria de la croata afirma que la guerra va ser una agressió des de la República Federativa Iugoslava (Sèrbia i Montenegro), mentre que la sèrbia considera que va ser una guerra civil que implicava només les nacions que componien Bòsnia.

Tot i comptar amb l'evidència d'assassinats massius, el setge de Sarajevo, violacions massives, neteja ètnica, centres de detenció i tortura dirigida per diferents forces sèrbies arreu de Bòsnia, el Tribunal Internacional de Justícia per a l'ex Iugoslàvia va determinar que els criteris de genocidi amb intenció de destruir població bòsnia musulmana només s'havien produït a Srebrenica o Bòsnia oriental, per tant, que l'objectiu de la guerra no era el genocidi en si.

La implicació de l'OTAN fa d'aquesta guerra un conflicte internacionalitzat, com a mínim, en la seva etapa final. Les negociacions per la pau van tenir lloc a Dayton, Ohio, i es van enllestir el 21 de desembre de 1995, i van rebre el nom d'Acords de Dayton.

La lluita contra la impunitat de les violacions dels Drets Humans

La lluita contra la impunitat i el dret de les víctimes a obtenir reparacions per les violacions de Drets Humans i del dret internacional humanitari, són àrees específiques que han estat precisades recentment en el marc del dret internacional públic. Es tracta de dos camps específics del dret internacional que es desprenen del reconeixement del patiment de les víctimes i de la necessitat d'afrontar fets que ultratgen la consciència de la humanitat. Tant la lluita contra la impunitat com el dret a obtenir reparacions es deriven de l'obligació general de tots els estats de respectar i fer respectar els Drets Humans, concretament en relació amb els deures estatals en matèria d'administració de justícia.

Aquestes dues àrees complementàries, però específiques del dret internacional públic, van cristal·litzar el 2005, mitjançant l'aprovació i divulgació de dos grups de principis: el "Conjunt de principis actualitzat per a la protecció i la promoció dels Drets Humans mitjançant la lluita contra la impunitat"; i els "Principis i directrius bàsics sobre el dret de les víctimes de violacions manifestes de les normes internacionals de Drets Humans i de violacions greus del dret internacional humanitari a interposar recursos i obtenir reparacions".

El contingut dels drets de les víctimes i la lluita contra la impunitat ha estat particularment susceptible de manipulació i relativització en els diferents contextos mundials en els quals s'ha aconseguit incloure, en l'agenda pública, el reconeixement de les atrocitats perpetrades i dels drets de les víctimes. En diversos països s'ha intentat deslegitimar les veus de les víctimes que reclamen reconeixement i justícia, equiparant aquests reclams a demandes exagerades i fanàtiques que atempten contra la reconciliació nacional. Mitjançant la saturació dels llenguatges institucionals amb postulats retòrics que substitueixen conceptes per clixés s'ha procurat buidar de contingut els drets de les víctimes, i substituir-los per consignes oficials d'abast restringit.

"La ciutadania de Bòsnia i Herzegovina és conscient que els seus Drets Humans es veuen amenaçats en gairebé tots els àmbits de poder però, al mateix temps, en saben molt poc, de manera que la nostra tasca és informar de com poden exercir els seus drets i on acudir perquè els seus drets siguin honrats."

Alma Masic

Més informació: www.yihr.org

Doris Rivera Ríos

La Doris Rivera Ríos va néixer en el departament del Tolima (Colòmbia). La seva família es va traslladar l'any 1977 a Puerto Boyacá, departament de Boyacá, regió on van anar colons d'altres departaments, a terres que van ser donades per l'*Instituto Colombiano de la Reforma Agraria*.

El 1983 el grup paramilitar *Autodefensas Unidas de Colombia* comença a actuar a la zona intimidant la població camperola de la zona i obligant moltes persones a deixar les terres que treballaven. La família de la Doris va ser una de les que va haver de sortir i es va instal·lar a Vistahermosa, en el departament del Meta, on va ser nomenada presidenta de la *Junta de Acción Comunal*¹ el 1986. El 1988 arriben els grups paramilitars a aquest departament i de nou es veu obligada a abandonar les terres que treballava, ella i els seus fills, després d'un atemptat del qual surt il·lesa.

En 1996 torna al departament del Meta quan semblava que la situació s'hi havia normalitzat i de nou és nomenada presidenta de la Junta. En 1998 va ser escollida com a membre del Concejo Municipal del municipi de Vistahermosa. Un any després, aquest municipi forma part de la "zona de despeje", quan les FARC i el govern del president Andrés Pastrana comencen unes negociacions de pau per posar fi al conflicte armat colombià iniciat en els anys seixanta.

Després de tres anys sense que les negociacions arribessin a bon fi, la població civil es converteix de nou en objectiu militar i un fill de la Doris, de disset anys, sofreix un atemptat quan li desapareixen set trets. Els grups paramilitars van ser responsables de massacres de molta gent que no havien abandonat els pobles. Per part del govern colombià es bombardeja i fumiga els camps de forma indiscriminada en operatius dins de l'anomenat Pla Colòmbia.

A causa d'aquesta situació, més de deu mil persones es mobilitzen fins on estaven acampades les forces militars a la regió i, després de vint dies, el govern d'Álvaro Uribe decideix negociar amb els camperols i les camperoles. Arran d'aquesta

¹ Les *Juntas de Acción Comunal*, reconegudes per les lleis colombianes, estan integrades voluntàriament pels residents d'un lloc que uneixen esforços i recursos per procurar un desenvolupament integral, sostenible i sustentable del seu territori amb fonament a partir de l'exercici de la democràcia participativa.

mobilització es crea la *Comisión de seguimiento a los Derechos Humanos y el Derecho Internacional Humanitario del Bajo Ari Ari*, de la qual forma part la Doris, i comença a denunciar les greus violacions de Drets Humans que s'estaven produint a la zona. Aquest activisme comporta noves amenaces i una altra vegada es veu obligada a desplaçar-se, en aquesta ocasió fins a Bogotà.

En 2010, la *Comisión* denuncia públicament l'existència d'una fossa comuna amb més de mil cadàvers sense identificar que es trobava prop de la base militar de les forces especials de Colòmbia (FUDRA). Aquesta denúncia suposa un greu perill per a la seva vida per la qual cosa es veu obligada a sortir de Colòmbia i és acollida des d'agost de 2010, a instàncies de l'Associació Catalana per la Pau, al Programa de Protecció a Defensors i Defensores de Drets Humans de la Generalitat de Catalunya, vivint a Sant Boi de Llobregat fins al febrer de 2011. En aquesta data tornà a Colòmbia i ha continuat el seu treball en defensa dels Drets Humans com a presidenta de l'*Asociación de Trabajadores Campesinos para la Agricultura Agroecológica, la Defensa y la Preservación de la Sierra de la Macarena*, ASPRO Macarena dels municipis de Vista Hermosa i San Juan de Arama i membre de la *Asociación de Mujeres por la Paz y la Defensa de los Derechos de las Mujeres Colombianas* (ASODEMUC). També han continuat les amenaces.

La situació de persones defensores de Drets Humans a Colòmbia

Els defensors i les defensores dels Drets Humans a Colòmbia exerceixen des de fa temps un paper fonamental en la denúncia dels abusos i en el suport a les víctimes, però segueixen pagant un preu molt elevat per realitzar el seu legítim treball. A causa del seu activisme, els defensors i les defensores dels Drets Humans i les seves famílies segueixen sent víctimes d'homicidi, segrest, desaparició forçada, amenaces, estigmatització, detenció arbitrària, vigilància, exili, la irrupció en els seus llocs de treball i el robatori d'informació sensible sobre casos. Altres persones associades amb investigacions criminals sobre casos emblemàtics de Drets Humans, com a testimonis, fiscals, advocats i magistrats, continuen també sent víctimes d'amenaces i homicidis. Aquestes amenaces s'atribueixen, en la seva major part, a grups paramilitars, però també a institucions de l'Estat, com era el *Departamento Administrativo de Seguridad* (DAS), servei civil d'intel·ligència que actua sota l'autoritat directa del president de la República, que ha estat recentment dissolt.

La Relatora Especial de Nacions Unides sobre la Situació dels Defensors dels Drets Humans, Margaret Sekaggya, al final de la seva visita a Colòmbia en el 2009, va manifestar la seva preocupació per l'hostilitat contra ONG com *Justícia y Paz*, la *Corporación Colectivo de Abogados José Alvear Restrepo* (CCAJAR) i la *Comisión Colombiana de Juristas* (CCJ), en intentar vincular-les a grups guerrillers. Aquesta hostilitat ha estat fomentada pel govern, qui percep els Drets Humans i la seguretat com a elements mútuament excloents, i equipara la tasca de defensa dels Drets Humans al suport a la guerrilla o al terrorisme. Aquesta estigmatització sistemàtica ha estat un poderós incentiu als qui desitgen amenaçar i danyar físicament els defensors i les defensores dels Drets Humans.

Encara que la pressió internacional ha aconseguit que els successius governs de Colòmbia hagin reaccionat i s'hagin adoptat mesures de seguretat dels defensors i les defensores dels Drets Humans, la Relatora Especial va assenyalar en el seu informe que en ocasions s'han retirat o restringit de forma arbitrària aquestes mesures, fins i tot en moments en què les persones afectades corrien veritable perill. Aquestes mesures de protecció física s'han de complementar amb accions integrals per prevenir les violacions de Drets Humans i per posar fi a les seves causes, entre elles la impunitat.

El Dret Internacional Humanitari

El Dret Internacional Humanitari (DIH) és un conjunt de normes destinades a mitigar els efectes dels conflictes armats, protegint les persones que no participen o que han deixat de participar en les hostilitats i limita l'ús de mitjans i mètodes de guerra. Se'l coneix també com a Dret de la Guerra o el Dret dels conflictes armats.

Les diferents normes del dret internacional humanitari pretenen evitar i limitar el sofriment humà en temps de conflictes armats. Aquestes normes són d'obligatori compliment tant per als governs i els exèrcits com pels diferents grups armats d'oposició o qualsevol actor armat que participi en el conflicte. Només s'aplica en cas de conflicte armat, internacional o no, però no cobreix les situacions de tensions internes ni de disturbis interiors, com són els actes aïllats de violència. Només és aplicable quan s'ha desencadenat un conflicte i s'aplica per igual a totes les parts, sense tenir en compte qui el va iniciar.

És important fer la distinció entre dret internacional humanitari i dret internacional dels Drets Humans. Encara que algunes de les seves normes són similars, aquestes dues branques del dret internacional s'han desenvolupat separatament i figuren en tractats diferents. En particular, el dret dels Drets Humans, a diferència del DIH, és aplicable principalment en temps de pau i moltes de les seves disposicions poden ser suspeses durant un conflicte armat.

“El acompañamiento internacional es un blindaje de vital importancia para nosotros. Yo lo que vine a hacer es a contar verdaderamente la realidad, a su gobierno, a entidades y asociaciones de derechos humanos, para visibilizar internacionalmente la problemática de Colombia.”

Doris Rivera Ríos

Més informació: www.somosdefensores.org

Estela Barnes de Carlotto

Estela Barnes de Carlotto (Buenos Aires, 22 d'octubre de 1930) és defensora argentina de Drets Humans i presidenta de l'Associació *Abuelas de Plaza de Mayo*.

Treballava de mestra quan, el 1977, les forces armades van segrestar al seu espòs Guido Carlotto, que va ser alliberat gràcies al pagament de 40 milions de pesos (equivalents a 30.000 dòlars d'aquella època), després d'haver estat severament torturat. A finals de novembre de 1977 va ser segrestada la seva filla Laura, embarassada de tres mesos. Va ser mantinguda amb vida al centre clandestí de detenció La Cacha, fins al part, produït a l'Hospital Militar de Buenos Aires el 26 de juny de 1978. El nadó, el nom del qual per a la família és Guido Carlotto, va desaparèixer.

Carlotto va fer gestions per a l'alliberament de la seva filla, arribant a entrevistar-se amb el general Reynaldo Bignone, qui li va llevar tota esperança que continués amb vida. A l'abril de 1978 una companya de captiveri de la seva filla, que havia estat alliberada, li va comunicar que seguia amb vida i que es trobava embarassada. El 25 d'agost de 1978 va ser convocada pels militars i l'hi van lliurar el cadàver.

Estela de Carlotto va començar llavors a buscar i exigir l'aparició del seu nét i dels altres infants segrestats-desapareguts per les forces militars durant la dictadura. Amb aquesta preocupació va ser una de les fundadores de l'Associació *Abuelas de Plaza de Mayo* i la seva presidenta històrica.

L'Associació Civil *Abuelas de Plaza de Mayo* és una organització de Drets Humans argentina que té com a finalitat localitzar i restituir les seves legítimes famílies tots els infants segrestats-desapareguts per l'última dictadura militar (1976-1983), crear les condicions per prevenir la comissió d'aquest crim contra la humanitat i la seva reparació. La seu central és a Buenos Aires. Fins a l'octubre de 2012, han recuperat la identitat original de cent setanta-un néts, dels més de cinc-cents casos denunciats. Han estat nominades en cinc ocasions al Premi Nobel de la Pau: entre el 2008 i el 2012. El 14 de setembre de 2011 van rebre el premi Félix Houphouët-Boigny, atorgat per la Unesco, pel seu treball en matèria de Drets Humans.

El Banc de Dades Genètiques i l'aportació de les *Abuelas* al dret a la identitat

Un matí de 1979 les *Abuelas de Plaza de Mayo* van llegir al diari una notícia que les va omplir d'esperança. "Un home que negava la seva paternitat va ser sotmès a un examen de sang comparatiu al del presumpte fill i va resultar ser el pare. Aquí se'ns va encendre la llumeta i se'ns va ocórrer la idea d'utilitzar la genètica per identificar els nostres néts i nétetes", recorda Estela Carlotto.

D'aquesta manera va començar la increïble aventura protagonitzada per les *Abuelas* i genetistes de diversos països, que van treballar conjuntament per desenvolupar, per primera vegada al món, el ja llegendari "índex d'*abuelismo*", per provar la relació de parentiu genètic entre els infants apropiats i els seus avis i àvies biològics. Aquesta gesta va començar en plena dictadura i va transcórrer durant anys a les principals capitals del món amb les *Abuelas* fent d'esperó permanent als científics, fins que va donar el seu primer fruit amb la identificació de Paula Eva Logares el 1984.

Posteriorment, el progrés científic va portar a perfeccionar les tècniques d'identificació genètica per mitjà de les anàlisis d'ADN, i va facilitar enormement la tasca d'identificar infants ja localitzats. A partir d'aleshores els problemes que van haver d'esquivar per fer complir els principis de justícia i del dret a la identitat van ser més d'ordre políticocientífic que científicotècnic.

Efectivament, les modernes tècniques d'ADN van solucionar les ambigüitats de les anàlisis anteriors i van deixar al descobert altres problemes. Aquests han consistit en les mil i una maneres d'evadir la justícia que han tingut els apropiadors d'infants, la lentitud excessiva dels processos judicials, les múltiples oportunitats perdudes i el propi pas dels anys. Els aspectes judicials, psicològics, humans i socials del procés identificatori han resultat molt més

complexos que els aspectes genètics, i és en aquests terrenys en els quals avui es mouen els grups socials i tècnics que busquen fer prevaler el dret a la identitat dels i les joves apropiats.

Les *Abuelas*, juntament amb una sèrie d'organismes governamentals i el Servei d'Immunologia de l'Hospital Durand, van redactar el projecte que va ser unànimement convertit en llei pel Congrés al maig de 1987. Per aquesta llei, la 23.511, es creava un banc de dades per a resoldre qualsevol tipus de conflicte que impliqués qüestions de filiació, inclosos els casos dels infants desapareguts.

Aquesta llei sosté que si se sospita que una persona pot ser fill/a de desapareguts, la seva identitat ha d'aclarir-se, encara que aquesta persona s'oposi, no només perquè està en joc el dret de les *Abuelas* a conèixer la veritat, sinó perquè es tracta d'un crim d'ultratge a la humanitat que no pot quedar impune.

La lluita contra la impunitat de les violacions dels drets humans de persones "desaparegudes"

El crim de desaparició forçada, definit en textos internacionals i la legislació penal de diversos països, està caracteritzat per la privació de la llibertat d'una persona per part d'agents de l'Estat o grups o individus que actuen amb el seu suport, seguida de la negativa a reconèixer la dita privació o la seva sort, amb la finalitat de sostreure-la de la protecció de la llei. L'assassinat de la persona víctima de desaparició forçada, freqüentment després d'una captivitat amb tortures en un parador ocult, pretén afavorir deliberadament la impunitat dels responsables, que actuen amb la finalitat d'intimidar o atemorir la comunitat o col·lectiu social al que pertany la persona.

Els efectes de la desaparició forçada perduren fins que no es resol la sort o parador de les persones, perllongant i

amplificant el sofriment que es causa a familiars. Aquests últims i els infants que puguin ser sostrets de mares i pares afectats, són considerats també víctimes d'aquest crim.

En tant que crim de caràcter continuat (mentre no es resolgui el parador de les víctimes de la desaparició) no se li apliquen les normes de la prescripció penal i pot i ha de ser perseguit en tot moment.

“La determinación del vínculo biológico entre las personas es una preocupación desde tiempos lejanos. Nosotras, las Abuelas, conocimos esa preocupación de un modo trágico cuando desaparecieron a nuestros hijos e hijas y con ellos a nuestros nietos. No sabíamos qué hacer, cómo actuar, ante quién reclamar. Pero pronto salimos de la parálisis inicial y empezamos a buscar, a golpear puertas, a preguntar. Y todo esto en medio del silencio y del terror que imponía la dictadura. No fue fácil. Tuvimos miedo. Aún así nos mantuvimos juntas, tomadas de los brazos como nos ven siempre en las marchas, y seguimos adelante.”

Estela de Carlotto

Més informació: www.abuelas.org.ar

Idagja Lachgare

És defensora dels Drets Humans saharauí, nascuda el 1958 a El Aaiun, Sàhara Occidental. És membre de l'Oficina Executiva de l'Associació Sahraouie des Victimes des Violations Graves des Drotis de l'Homme Commises par L'Etat du Maroc, traduïda per Associació Saharauí de Víctimes de Violacions greus als Drets Humans comeses per l'Estat de Marroc. És activista i defensora a favor de la independència i del dret a l'autodeterminació i, a causa d'aquesta defensa, ha estat perseguida i empresonada durant anys.

Va ser retenguda durant onze anys ininterromputs, entre 1980 i 1991, en diverses presons secretes marroquines, desapareguda, sense cap judici ni procés, sense que ni la seva família ni la comunitat internacional sabessin on es trobava i patint tortures a mans de les forces de seguretat marroquines.

La seva darrera detenció es produí l'octubre del 2009, juntament amb sis companys més coneguts com el Grup dels 7, a l'aeroport Mohamed V de Casablanca. Tornaven d'una visita als camps de refugiats de Tindouf, al sud-oest d'Algèria.

A partir de llavors, la van traslladar per diverses presons, va ser sotmesa a tortura i a condicions deplorables, en protesta de les quals va iniciar una vaga de fam. Arran del seu deteriorament físic i la detecció d'un càncer, va ser posada en llibertat al gener del 2010.

Tots set pertanyen a diverses organitzacions de Drets Humans i

altres grups de la societat civil del Sàhara Occidental. Alguns d'ells arrossegueu un llarg historial de vigilància i denúncia de violacions de Drets Humans comeses per les autoritats marroquines. Encara que són tots civils, han estat o seran jutjats davant el Tribunal Militar, acusats de menystenir la seguretat del Marroc, inclosa la seva "integritat territorial".

Sis mesos després de la seva detenció i empresonament, encara no s'havia fixat la data del judici. Des de llavors s'han realitzat diversos judicis, a ella i als seus companys, que segueixen a la presó, durant els quals han estat objecte de nombroses vexacions i agressions.

Actualment, Idagja es troba pendent d'una nova citació pel Tribunal de Casablanca.

Situació històrica del poble Saharauí

El Sàhara Occidental, l'antiga colònia espanyola, és el darrer país africà colonitzat que espera encara la seva independència i, des del 1973, el Front Polisari lluita per aquesta independència.

El 1884 l'Estat espanyol va colonitzar el Sàhara Occidental, on va fundar Villa Cisneros (actual Dajla) com a punt de localització d'empreses espanyoles pesqueres i mercantils. Després de més de cinquanta anys en el territori, al 1937, finalment Espanya s'estableix en aquest territori, fins que al 1965 l'ONU proclama el dret a l'autodeterminació del poble Saharauí i insta Espanya a la seva descolonització i retirada.

El 1975, el Marroc i Mauritània van envair el Sàhara. Mauritània abandona la "seva" part del territori pocs anys després. La majoria de la població civil va fugir als camps de refugiats d'Algèria. El Front Polisari proclamà al febrer de 1976 la RASD, República Àrab Saharauí Democràtica.

Després de divuit anys de guerra, protestes civils i enfrontaments, el 1991 el Consell de Seguretat de l'ONU va adoptar el Pla de pau per al Sàhara Occidental, que inclou el deure de celebrar un referèndum d'autodeterminació al territori prenent com a base el cens que havia elaborat Espanya l'any 1974. La Missió de Nacions Unides per al Referèndum al Sàhara Occidental, MINURSO, ha impulsat successius intents per avançar en el procés de pau de la zona, preparant el referèndum per a l'autodeterminació encara sense èxit, atesos els continuats bloquejos del Marroc. Aquest referèndum havia d'aclarir si el poble saharauí s'inclina per la independència o bé per la integració al Marroc, amb o sense estatut d'autonomia.

Al juny de 2008 es van fer públiques unes declaracions secretes, realitzades l'any 2005, davant la institució reial marroquina, pel president del CORCAS (Consell Reial Consultiu per a Assumptes del Sàhara), qui va declarar que: "Alguns oficials de l'Exèrcit marroquí han comès el que es pot anomenar crims de guerra contra presoners fora de l'àmbit de la guerra... Molts civils van ser llançats al buit des d'helicòpters o enterrats vius simplement per ser saharauis".

Al setembre del mateix any s'atorga el "Premi Robert Kennedy 2008 als Drets Humans" a Aminatou Haidar. Premis com aquest

són el reconeixement internacional a homes i dones saharauis, com Aminatou, Brahim Noumria, Fatma Ayach, Brahim Sabbar, Hmad Hammad, Sidi Mh. Daddach, i molts altres que, des d'associacions de defensa dels Drets Humans, lluiten per la llibertat i els drets del Poble saharauí, moltes vegades amb risc per a la seva integritat física en els territoris ocupats del Sàhara Occidental.

El dret a la integritat personal i la prohibició de la tortura

La tortura és una greu violació dels Drets Humans, tal com figura a la Declaració Universal de Drets Humans i la Convenció contra la tortura i altres tractes o penes cruels, inhumanes o degradants, entre altres. L'Estatut de la Cort Penal Internacional qualifica la pràctica de tortures com a crim contra la humanitat i, en el context dels conflictes armats, com a crim de guerra.

El dret internacional estableix el dret de tota persona a no ser sotmesa a tortura o tracte o pena cruel, inhumà o degradant. És deure dels estats demostrar la seva condemna absoluta a aquests actes, tant en el pla de la seva legislació interna com en les actuacions de tot el funcionari. A més de respectar la prohibició de la tortura i els maltractaments, és obligació dels estats investigar de forma immediata aquests actes, sotmetre

als responsables a un procés just i oferir a les víctimes una reparació adequada.

El dret internacional estableix que les víctimes de tortura i maltractaments tenen el dret a rebre de l'Estat una reparació immediata que inclogui la restitució, una indemnització justa i adequada, així com atenció mèdica i cures apropiades per a la seva rehabilitació.

“Les persones activistes i saharauis en les zones ocupades estem fet tot el possible per trobar maneres de lluita pacífica per reivindicar els nostres drets, tant polítics com socials, i demanem al govern marroquí que no violi les lleis i normes del poble saharauí, que portem desenes d’anys defensant i reclamant per poder viure tots i totes en pau”

Idagja Lachgare

Més informació: www.asvdh.net

James Torh

Defensor dels Drets Humans liberiana, sobretot dels drets dels infants. Va ser director executiu de l'organització Forerunners of Universal Rights for Growth and Development (FOCUS), la qual va fer públic un informe on denunciava casos de captació i entrenament de nens soldat i treball forçat infantil al país, i acusava el govern liberiana de fer de còmplice en aquesta pràctica. Va haver de fugir del seu país per amenaça de mort.

Libèria, en les últimes dècades, ha patit dues guerres civils, amb un total de set anys de conflictes bèl·lics i amb el resultat de més de 200.000 persones mortes, centenars de milers de persones desplaçades o refugiades i l'economia devastada. Això l'ha convertit en "un infern vivent per a la població liberiana, sense aigua, llum, escoles, metges... la gent es moria i a ningú no li importava", segons paraules de James Torh, i sense que la comunitat internacional hi hagi intervingut.

L'organització FOCUS, dirigida per James Torh, va realitzar un informe on recollia proves sobre l'ús de nens soldat com a esclaus, primer per combatre i després per treballar. Van denunciar aquesta pràctica, com se'ls enduien de les seves famílies, els drogaven i emborratxaven per convertir-los en assassins. Quan la guerra finalitzà se'ls va convertir en esclaus de les plantacions.

Aquest informe va ser enviat a Nacions Unides, però el Govern de Libèria no el va admetre i va multar l'organització humanitària amb deu milions de dòlars. Posteriorment van detenir i torturar, van tractar de matar James Torh, per dissuadir-lo. Afortunadament, va poder escapar fugint a través del bosc i, després de cinc dies seguits corrent, va arribar a Sierra Leone, sense res de menjar ni diners. Allí va contactar amb membres

d'Amnistia Internacional, qui al van ajudar a salvar la vida.

Al març del 2000, Torh fou acollit pel "Programa de protecció temporal de persones defensores dels Drets Humans" a la Secció Espanyola d'Amnistia Internacional i després es va exiliar al Canadà, on ha estat membre del Centre d'Estudis sobre Refugiats de la Universitat de York (Canadà). Ha tingut molts problemes per defensar la necessitat de crear una comissió per estudiar les violacions dels Drets Humans durant els set anys de conflicte civil a Libèria. Aquesta organització, juntament amb d'altres, va demanar a les Nacions Unides d'intervenir en el país i de jutjar a Charles G. Taylor, el llavors president de Libèria, per crims de guerra. Tot i que inicialment la comunitat internacional no intervingué, finalment se'l va jutjar.

Va poder tornar al país després de la caiguda del govern de Taylor i, a l'agost de 2010, va ser nomenat membre de la Comissió Nacional Independent de Drets Humans (INCHR) per la presidenta de Libèria, Ellen Johnson-Sirleaf.

El conflicte històric a Libèria

Libèria, que significa "Terra lliure", va començar com l'avantguarda d'Àfrica, ja que va ser el primer país africà a reclamar la llibertat i ser descolonitzat. Tot i així, la població nativa va patir una greu segregació dels propis esclaus afroamericans alliberats i repatriats, els quals van prendre el control del país amb l'ajuda dels Estats Units. Aquest país ha patit diverses guerres i cops d'estat amb el suport i les aliances de països estrangers, per causa de la seva riquesa en recursos naturals, com els diamants.

Dos esdeveniments van alterar la independència de Libèria. El primer va ser la concessió, el 1926, d'una gran plantació de l'empresa Firestone. Aquest succés va ser un gran pas cap a la submissió de l'economia de Libèria. El segon va ocórrer durant la Segona Guerra Mundial, quan els Estats Units van començar a proporcionar una assistència tècnica i econòmica que permetria a Libèria, en principi, progressar econòmicament i introduir canvis socials. Aquests canvis no van afavorir el benestar i desenvolupament del país i de la majoria de la població, sinó que el va endeutar i enfonsar més en la pobresa extrema.

El 1980 Libèria va patir un cop d'estat a mans del general Doe i va acabar amb la primera república liberiana, governant de manera autoritària, i perseguint i matant opositors del règim. També va mantenir acords amb els Estats Units que, a canvi de mes de 500 milions de dòlars al govern, havien d'expulsar la Unió Soviètica del país i tenir ús exclusiu de ports i terres liberianes.

A finals de 1989 va començar la Primera Guerra Civil Liberiana i al setembre de 1990 Doe va ser assassinat. Charles G. Taylor va ser "elegit" president en les eleccions de 1997, després de liderar una sagnant insurrecció recolzada pel president libi, Muammar al-Gaddafi. El règim de Taylor, autocràtic i disfuncional, es va marcar com a objectiu acabar amb els líders de l'oposició i va conduir al país a una Segona Guerra Civil el 1999. A mesura que el poder del govern disminuïa, el president Taylor va acceptar l'oferta d'asil de Nigèria.

La primera tasca del govern de transició va ser preparar-se per a unes eleccions. El 2005 es va declarar presidenta Johnson-Sirleaf, una economista de Harvard. Àmpliament aclamada per ser la primera dona cap d'estat electa d'Àfrica, la seva victòria va concentrar l'atenció internacional. Antiga empleada de Citibank i del Banc Mundial, va tractar d'aconseguir que el deute extern del país, de 3.5 milions de dòlars, fos cancel·lat. Johnson-Sirleaf va viure gran part de la seva vida als Estats Units, per la qual cosa se l'acusa de desconèixer la realitat liberiana.

El 2008 es va iniciar el judici a l'expresident Charles Taylor, el qual finalitzà a l'abril del 2012 amb una condemna de cinquanta anys de presó per a l'expresident, per ser culpable d'haver dirigit, format i armat els rebels del Front Revolucionari Unit (RUF) de Sierra Leone a canvi de diamants en brut, i començar una guerra que va deixar cent vint mil morts. A més va ser jutjat per assassinats, violacions i per haver usat infants soldat. Actualment està "internat" a la Gran Bretanya gràcies a un acord.

El dret d'asil i la protecció de les persones refugiades

Una persona refugiada és aquella que té fonamentats temors de ser perseguida per motius ètnics, religiosos, de nacionalitat, de gènere, per pertànyer a un determinat grup social o per opinions polítiques, que es troba fora del país de la seva nacionalitat i que no pot, o no vol, a causa dels esmentats temors, acollir-se a la protecció d'aquest. El dret d'asil és la potestat que tenen els estats per oferir protecció a aquestes persones (nacionals d'altres estats) les vides, llibertats o drets fonamentals de les quals, siguin objecte de persecució o violència, o es trobin amenaçades en el seu país d'origen o en tercers països. L'asil comporta els efectes de no devolució, no expulsió i no extradició de la persona que gaudeix d'aquest estatut.

La principal causa dels desplaçaments forçosos al món és

la vulneració dels Drets Humans. La protecció internacional, l'asil, sovint esdevé l'única opció per a milions de persones que es veuen abocades a fugir de casa seva.

"Els defensors de drets humans són homes i dones en el front de la lluita per assegurar que es compleixin els principis establerts a la Declaració Universal dels Drets Humans. Els defensors de drets humans són una eina crucial en la cadena de la protecció dels drets humans, per fer campanya a favor de les víctimes de violacions de drets humans, per exercir pressió al més alt nivell per millorar els mecanismes de protecció de drets humans i per ajudar a les víctimes a lluitar contra els abusos que han patit!"

James Torh

Més informació: <http://lichrd.org/>

Marco Arana

Marco Antonio Arana Zegarra (Cajamarca, 20 de octubre de 1962) és polític, sociòleg, catedràtic i exsacerdot peruà, fundador i militant del partit polític Tierra y Dignidad. Una de les seves diverses tasques és reclamar al Tribunal Internacional de Justícia el processament de crims ambientals comesos per les empreses extractives (gas, petroli, or) transnacionals, ja que aquests afecten a tot el món.

El 1985 va ser convidat al districte d'Hualg als Estats Units Sayoc, on operen les mines més antigues de Cajamarca, per realitzar un vídeo documental sobre la mineria i l'impacte d'aquesta sobre l'agricultura, on va poder apreciar les insanes condicions en les quals adults i infants s'internaven en la mina, fins a mil metres sota el nivell del mar, sense cascos ni sabates.

El 1993, amb l'ajuda del Centre Episcopal d'Acció Social, va denunciar l'expropiació de terres dels camperols i les camperoles de la localitat de Porcón per part de l'empresa minera Newmont i Buenaventura. Els funcionaris nord-americans finalment van acceptar la seva responsabilitat i van pagar una indemnització a les persones afectades.

El 1999 va formar EcoVida, la primera organització ecològica del Perú, juntament amb joves activistes, biòlegs, sociòlegs i educadors de la Universitat Nacional de Cajamarca. Una de les diverses iniciatives que va desenvolupar va ser la creació de brigades d'educadors i educadores ambientals, que tenia com a objectiu ajudar a la població a la formació d'horts biològics i a la instal·lació de cuines millorades. L'educació ambiental és bàsica, ja que la seva finalitat és generar consciència sobre els problemes

ambientals locals i globals, i també promou una ètica que protegeix el medi ambient des d'una perspectiva d'equitat i solidaritat.

El 2002 va crear el Grup de Formació i Intervenció per al Desenvolupament Sostenible (GRUFIDES) al costat d'activistes que es van centrar en el problema d'aquestes comunitats, des de la perspectiva dels Drets Humans i dels drets ecològics.

A inicis de 2011 el documental "Operación Diablo" de Stephanie Boyd, en el qual participa Marco Arana, rep el Premi Internacional de Pel·lícula sobre Drets Humans del Festival Internacional de Cinema de Berlín. El documental narra la persecució a la qual els serveis de seguretat privada, contractats per les empreses mineres, sotmeten tant a les comunitats camperoles que defensen els seus drets com als que els donen suport, com és el cas de Marco Arana, víctima d'un assetjament i una vigilància constants per la seva tasca a l'ONG Gufrides.

Les empreses extractives contaminants

El cas de la situació a Cajamarca de la població indígena contra l'empresa minera Yanacocha de Mines Conga, des de l'inici, ha estat acompanyat de permanents denúncies per la contaminació i destrucció de les fonts d'aigua. Aquesta empresa està instal·lada a la font principal d'aigües, a la part alta d'una capçalera de conca. És a dir, allà neixen les aigües en una alçada d'aproximadament 3000 a 3500 metres sobre el nivell del mar, que nodreix rius i aigües subterrànies de desenes de valls, centenars de poblacions i milers de persones. I el problema no és només l'aigua, l'aire de la zona industrial és altament contaminant i les poblacions properes han de sobreviure amb malalties i malformacions.

La població reclama el dret a una vida digna i sana, com la que tenien abans de l'arribada de la mineria, i lamenta que en ple segle XXI els governs, en lloc de lluitar per defensar els Drets Humans i ecològics del món, prefereixin acontentar les empreses concessionàries.

Aquestes empreses habitualment no paguen impostos, o són irrisoris, i n'extreuen el benefici durant uns anys fins que n'exhaureixen les existències. Després marxen i es desresponsabilitzen de la contaminació i la insalubritat de la zona, la qual romandrà durant dècades, sense tenir en compte el malestar de la població que no se n'ha beneficiat en cap sentit.

El dret a habitar el planeta i al medi ambient

El dret a un medi ambient adequat inclou el dret a gaudir d'un entorn ambiental segur per al desenvolupament de la persona i té, com a contrapartida, el deure de conservar-lo i l'obligació per part dels poders públics de vetllar per una utilització racional dels recursos naturals.

El dret a un medi ambient adequat es deriva d'altres com el dret a una alimentació adequada, el dret a la salut i, fins i tot, el dret a la vida. Explícitament ha estat recollit en diverses declaracions de l'ONU, on es pot llegir que: "totes les persones tenen dret a viure en un ambient adequat per la seva salut i benestar". El Tribunal Europeu de Drets Humans ha vinculat la protecció del medi ambient al dret fonamental a la vida privada i familiar.

"L'ésser humà és, alhora, obra i artífex del medi que l'envolta, el qual li dóna el suport material i l'oportunitat de desenvolupar-se intel·lectualment, moralment, socialment i espiritualment. En la llarga i tortuosa evolució de la raça humana en aquest planeta s'ha arribat a una etapa en què, gràcies a la ràpida acceleració de la ciència i la tecnologia, l'home ha adquirit el poder de transformar, d'innombrables maneres i en una escala sense precedents, tot el que l'envolta. Els dos aspectes del

medi humà, el natural i l'artificial, són essencials per al benestar de les persones i per al gaudi dels Drets Humans fonamentals, fins i tot del dret a la vida mateixa". Declaració de les Nacions Unides per al Medi Ambient, 1972.

El dret al medi ambient suposa un canvi de perspectiva, de present a futur, i el pas del que és individual al que és col·lectiu. Aquí pren forma el principi de responsabilitat, una responsabilitat moral relativa al respecte a totes les formes de vida. Però el principi va més enllà: l'ésser humà no ha de ser coherent només amb si mateix sinó que –incloent una dimensió de futur– ha de ser coherent amb allò que l'envolta per tal de defensar la vida per a tothom i per a les generacions futures.

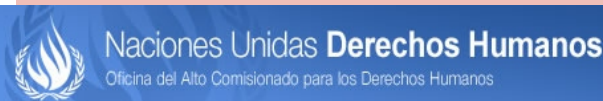
"En el año 2000, un derrame de mercurio metálico que se evaporó en el ambiente afectó la salud de más de mil personas campesinas que, ocho años después, siguen sufriendo las consecuencias en su salud. La minería moderna no garantiza adecuados mecanismos de manejo, control y mitigación del impacto ambiental, y la autoridad pública no propicia el derecho a la salud de poblaciones de los entornos mineros, los cuales deberían ser considerados lugares potencialmente peligrosos para la salud".

Marco Arana

Més informació: www.grufides.org

RECURSOS

WEBS

Oficina de l'Alt Comissionat pels Drets Humans de Nacions Unides

www.ohchr.org

La comunitat internacional els ha conferit el mandat de promoure i protegir tots els Drets Humans. L'Alt Comissionat encapçala la OACDH i dirigeix els esforços de les Nacions Unides en matèria de Drets Humans. Ofereixen lideratge, treballen amb objectivitat, brinden ensenyament i prenen mesures per habilitar les persones, i donen suport als estats en la defensa dels Drets Humans. Formen part de la Secretaria de les Nacions Unides i la seva seu principal està establerta a Ginebra.

**AMNISTIA
INTERNACIONAL**

Amnistia Internacional: www.amnistiacatalunya.org

Amnistia Internacional denuncia públicament les amenaces i la persecució que pateixen molts defensors de Drets Humans, recull signatures a favor seu i es reuneix amb governs i altres actors socials per exigir que puguin realitzar la seva tasca sense córrer riscos. Tot i així, hi ha situacions en què tots aquests esforços són insuficients i les seves vides corren perill; és llavors quan Amnistia Internacional activa el Programa de protecció temporal de defensors i defensores.

A través del Programa de Defensors/ores de drets Humans d'Amnistia Internacional, es posen els mitjans per fer costat a les seves famílies les quals estan en risc perquè, si ho desitgen, surtin del seu país d'origen, on són objecte d'amenaces de mort, i estableixin la seva residència durant un any en un país que els ofereixi seguretat. L'Estat espanyol ha acollit, des de l'any 1998, més de mig centenar de defensors i defensores i les seves famílies. En aquest període Amnistia Internacional es fa càrrec de la seva estada: lloguer d'un habitatge, transport, manutenció, compra d'estris, material escolar per als seus fills, bitllets d'avió i imprevistos. A més, s'organitzen activitats al país d'acollida per donar a conèixer el seu testimoni i el seu treball en defensa dels Drets Humans.

Enllaç: web.es.amnesty.org/defensores

LLIBRES

"El dret d'asil, un dret amenaçat"

L'Estat espanyol té un seguit d'obligacions relatives al compliment dels tractats internacionals de defensa dels Drets Humans quan trasllada la seva jurisdicció més enllà de les seves fronteres. En aquest informe es tracten les responsabilitats de l'Estat espanyol en relació a les persones refugiades en compliment de la Convenció de Ginebra, la Convenció contra la Tortura i el Conveni per a la Protecció dels Drets Humans i llibertats fonamentals. Aquest llibre l'ha realitzat la Comissió Catalana d'Ajuda al Refugiat (CEAR).

"Kosovo"

Dins la sèrie de llibres sobre conflictes oblidats que ha editat l'Institut de Drets Humans de Catalunya, trobem aquest recull d'articles sobre Kosovo com: Drets humans a Kosovo – Accés a la justícia, d'Asier Santillán; El paper de les dones a Kosovo, d'Ana Villellas; L'educació a Kosovo, d'Ismet Potera i la Lliga dels Drets dels Pobles; i La salut a Kosovo, desenvolupament i discapacitat de Francesc Octavio.

En pdf a: www.idhc.org/cat/documents/Biblio/Kosovo.pdf

"Sàhara Occidental"

Dins la sèrie de llibres sobre conflictes oblidats que ha editat l'Institut de Drets Humans de Catalunya, han editat aquesta investigació sobre el conflicte del Sàhara Occidental, com és el procés de descolonització inacabada, el procés de pau, el paper que tenen el diferents actors, etc.

En pdf a:

www.idhc.org/cat/documents/Biblio/SaharaOccidental.pdf

"El dret humà a l'accés a l'aigua potable i al sanejament"

Dins la sèrie de Cartes de Drets Humans Emergents, l'Institut de Drets Humans de Catalunya presenta diferents articles que parlen dels drets de l'aigua com: Una aproximació al marc jurídic del dret humà a l'aigua amb una perspectiva des del dret internacional, d'Àlex Peñalver; Una nova ètica en matèria de gestió d'aigües, de Pedro Arrojo; El procés de mercantilització de la gestió de l'aigua. Fracassos i alternatives, de Lluís Basteiro i Ana Gris; La gestió pública amb participació i control social: cap al dret humà a l'aigua, de Jaume Delclòs; i L'Aigua i Drets Humans: les bases del dret humà a l'aigua, de Jaume Saura.

En pdf a: www.idhc.org/cat/documents/Biblio/CDHE_04.pdf

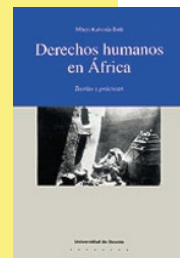
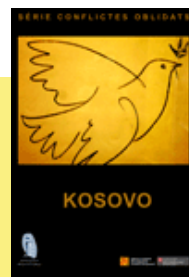
"Drets humans a l'Àfrica: teoria i pràctica"

L'autor Mbuyi Kabunda Badi narra com una de les assignatures pendents de l'Àfrica en aquest inici del segle XXI són els Drets Humans constantment violats pels governs, en nom de la tradició, l'Islam, la construcció nacional i el desenvolupament, i pels senyors de la guerra o els islamistes, per accedir al poder o les fonts de les matèries primeres. De com s'ha instaurat a tot arreu la cultura de la impunitat, responsable del fracàs del procés de democratització i de la proliferació dels conflictes, que converteixen els africans en exiliats en els seus propis països. En un enfocament multidisciplinari, i essencialment pedagògic, l'obra evidència tot el drama africà i estableix les responsabilitats: l'herència colonial, la tradició "inventada" i les pràctiques etnofeixistes de les elits i l'integrisme ètnic i islàmic.

Informe "Defender los Derechos Humanos en un mundo cambiante"

Transcorreguts seixanta anys des de l'adopció de la Declaració Universal de Drets Humans, no hi ha cap país al món que no hagi acceptat formalment almenys algun dels tractats bàsics de Drets Humans. Però si els països han acordat protegir els Drets Humans, per què se segueix intimidant, detenint, torturant i fins i tot matant a qui els defensen? La resposta a aquesta i altres preguntes la trobareu dins d'aquest informe realitzat per Amnistia Internacional.

PEL·LÍCULES

“Cuando la tierra llora. Operación Diabolo”. Stephanie Boyd (2010)

Narra la persecució a la qual serveis de seguretat privada contractats per les empreses mineres sotmeten tant a les comunitats camperoles que defensen els seus drets com als que els donen suport, cas de Marco Arana, víctima d'un assetjament i vigilància constants per la seva tasca en l'ONG Gufrides. En aquest sentit, Arana va ser objecte del que es va batejar com a Operació Diabolo, àlies que van posar al sacerdot, i on l'Infern és la seu de l'ONG.

“Madres de Mayo”. Pablo Yotich (2011)

La pel·lícula narra la punyent història que ens porta al més fosc passat de l'Argentina de finals dels anys 70. Ernesto, motivat per l'embaràs de la seva companya Paloma, decideix canviar de vida i abandonar la seva militància política. Sense saber que els militars els estan buscant per detenir-los, són portats a un dels centres de detenció clandestins més perillosos del país. Un cop detinguts, els dos joves, són salvatgement torturats. La seva futura filla Natàlia, serà criada en el si d'una família militar burgesa, però els seus gens emergiran de la foscor per buscar la veritat dels seus orígens i la seva veritable identitat.

EXPOSICIONS

Exposició fotogràfica “DEFENSORS”

Amnistia Internacional a Espanya ha desenvolupat, en col·laboració amb la fotògrafa Sofia Moro, una exposició fotogràfica sobre la figura dels defensors i defensores dels Drets Humans que segueixen lliurant una dura batalla en molts països a favor de la dignitat de les persones. A través de 30 retrats de gran format, aquesta exposició vol rendir homenatge a aquestes persones que són el veritable rostre dels Drets Humans. Acompanyant cada retrat, s'inclou un breu perfil humà del defensor o defensora, que pretén apropar al públic l'essència de la seva història de lluita i el seu compromís amb les persones. L'exposició es podrà veure del 7 d'octubre al 13 de novembre de 2013 al vestíbul de TMB, a l'espai Mercè Sala, a la parada de metro de Diagonal.

Exposició fotogràfica “AUSENCIAS”

El fotògraf argentí Gustavo Germano és l'autor d'aquesta mostra impactant que des de 2007 està recorrent Llatinoamèrica i Europa. Ell la defineix com un exercici de reflexió sobre la temporalitat, com un llindar que apropa la persona espectadora a un paral·lel il·lusori, on és possible prendre dimensió del que significa la desaparició d'un ésser. La força d'Ausències batega en el concepte de fer visible els que no hi són per mostrar un buit congelat en la història. Una exposició produïda per Casa Amèrica Catalunya (CAC).

ALTRES EXPERIÈNCIES DE PROTECCIÓ A PERSONES DEFENSORES DELS DRETS HUMANS

Brigades Internacionals de Pau

Les Brigades Internacionals de Pau de Catalunya són una associació que dona suport als projectes de Peace Brigades International. El seu objectiu és la protecció, mitjançant l'acompanyament internacional en el terreny, de l'espai d'actuació dels defensors i les defensores de Drets Humans que pateixen repressió pel seu treball no violent. La protecció que ofereixen s'orienta perquè puguin continuar fent sense amenaces ni desaparicions.

PBI sempre parteix de demandes locals. Els equips de PBI romanen sobre el terreny, on acompanyen les persones i les organitzacions amenaçades, realitzen visites periòdiques en zones en conflicte, distribueixen informació sobre l'evolució d'aquests conflictes, i realitzen tasques de diàleg i pressió amb les autoritats civils i militars, així com amb organismes estatals, ONG, esglésies, cos diplomàtic i organitzacions internacionals per promoure cobertura internacional.

Més informació: www.peacebrigades.org i www.pangea.org/pbiee

Programa de protecció temporal de defensors/ores dels Drets Humans a Catalunya

L'Oficina de Promoció de la Pau i dels Drets Humans i l'Ajuntament de Barcelona, amb la col·laboració de l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament i la Comissió Catalana d'Ajuda al Refugiats duïen a terme el Programa de Protecció de Defensors dels Drets Humans, que es va iniciar el 2009, i que permetia oferir protecció a activistes amenaçats o perseguïts en els seus països. Malauradament, aquest programa va finalitzar el 2011 per falta de finançament.

Programa de protecció temporal de defensors/ores dels Drets Humans al País Basc

El Departament de Justícia i Administració Pública, a través de la Direcció de Drets Humans, impulsa i desenvolupa el programa de protecció temporal de defensors i defensores de Drets Humans. La protecció dels defensors i defensores dels Drets Humans no constitueix una obligació legal, ni en dret internacional ni en dret espanyol, però sí que està fortament recomanada en l'àmbit primer i té marc legal a escala europea i espanyola. Amb aquest programa el Govern basc pretén orientar la seva acció al marc internacional, des del seu compromís amb els Drets Humans i la solidaritat internacional.

Més informació: www.jusap.ejgv.euskadi.net

AGENDA

Dijous, 3 d'octubre

Viladecans:

Doris Rivera Rios
Marco Antonio Arana
Idagja Lachgare

Gavà:

Idagja Lachgare

Sant Vicenç dels Horts:

Estela Barnes de Carlotto
Doris Rivera Rios
Marco Antonio Arana

Divendres, 4 d'octubre

Barcelona: Recepció al Parlament de Catalunya i roda de premsa

Estela Barnes de Carlotto
Doris Rivera Ríos
Marco Antonio Arana
Idagja Lachgare
Alma Masic
James Torh

Sant Boi de Llobregat: acte inaugural Barreiant'13

Estela Barnes de Carlotto
Doris Rivera Ríos
Marco Antonio Arana
Idagja Lachgare
Alma Masic
James Torh

Dissabte, 5 d'octubre

Molins de Rei:

Estela Barnes de Carlotto

El Prat de Llobregat:

Estela Barnes de Carlotto

Sant Boi de Llobregat:

Doris Rivera Ríos
Idagja Lachgare
Marco Antonio Arana
Alma Masic

Santa Coloma de Gramenet:

Idagja Lachgare

Diumenge, 6 d'octubre

Sant Boi de Llobregat:

Estela Barnes de Carlotto
James Torh

Sant Cugat del Vallés:

Idagja Lachgare

Dilluns, 7 d'octubre

Viladecans:

Estela Barnes de Carlotto

Barcelona: recepció Síndic de Greuges

Doris Rivera Ríos
Marco Antonio Arana
Idagja Lachgare
Alma Masic
James Torh

Barcelona (Casa Amèrica de Catalunya):
Jornada "Defensors i defensores de drtes humans: exigint justícia i llibertat"

Estela Barnes de Carlotto
Doris Rivera Ríos
Marco Antonio Arana
Idagja Lachgare
Alma Masic
James Torh

Barcelona: Inauguració exposició "Defensores"
Espai Mercè Sala (metro Diagonal)

Estela Barnes de Carlotto
Doris Rivera Ríos
Marco Antonio Arana
Idagja Lachgare
Alma Masic
James Torh

Dimarts, 8 d'octubre

Lliçà de Vall:

Estela Barnes de Carlotto
Doris Rivera Ríos
Marco Antonio Arana
Idagja Lachgare

Santa Coloma de Gramenet:

Alma Masic
James Torh

Recepció Fòrum de Síndics Locals

Estela Barnes de Carlotto
Doris Rivera Ríos
Marco Antonio Arana
Idagja Lachgare
Alma Masic
James Torh

Barcelona (Casa América de Catalunya):

Marco Antonio Arana

Divendres, 11 d'octubre

Barberà del Vallés:

Dimecres, 9 d'octubre

Sant Boi de Llobregat

Estela Barnes de Carlotto
James Torh
Marco Antonio Arana

Castelldefels:

Doris Rivera Ríos
Idagja Lachgare
Alma Masic

Barberà del Vallés:

Estela Barnes de Carlotto

Santa Coloma de Gramenet:

Marco Antonio Arana

Dijous, 10 d'octubre

Santa Coloma de Gramenet:

Doris Rivera

El Prat de Llobregat:

Marco Antonio Arana
Idagja Lachgare
Alma Masic

Barcelona (Casa América Catalunya):

Doris Rivera

Organitzen:

AJUNTAMENT DE
SANT BOI DE LLOBREGAT

Institut de Drets
Humans de Catalunya
www.idhc.org

Col·laboren:

Àrea Metropolitana
de Barcelona

Casa Amèrica Catalunya

FONS CATALÀ
DE COOPERACIÓ
AL DESENVOLUPAMENT

Participen:

Ajuntament
de Santa Coloma
de Gramenet

Ajuntament del Prat de Llobregat

AJUNTAMENT
Sant Vicenç dels Horts

Ajuntament
de Castelldefels

AJUNTAMENT DE BARBERÀ DEL VALLÈS

AJUNTAMENT DE
VILADECANS

Ajuntament
de Gavà

Ajuntament
de Sant Cugat

Ajuntament
de Molins de Rei

Ajuntament de
Liça de Vall

Visita el bloc: <http://ciutatsdefensoresdretshumans.wordpress.com/>